

Betreft: Cascade reactie op concept AMvB Besluit kwaliteit leefomgeving Omgevingswet
Datum: 14 september 2016

Geachte dames en heren,

Cascade is de brancheorganisatie van Nederlandse zand- en grindproducenten. Een groot deel van alle bedrijven die in Nederland actief zijn bij de winning van grind- en industriezand zijn bij onze vereniging aangesloten (ca 75-80 % van het totale volume).

Cascade onderschrijft en sluit zich aan bij de internetreactie op de ontwerpbesluiten (AMvB's die nadere uitwerking geven aan de omgevingswet, van FODI: de Federatie van Oppervlaktedelfstoffenwinnende Industrien, ingediend d.d. 14 september 2016.

Daarnaast levert Cascade hierbij een extra inbreng op het onderwerp Archeologie. Cascade heeft kennis genomen van voorliggende ontwerpbesluit (AMvB) het Besluit Kwaliteit Omgevingswet (Bkl) waarin het onderwerp archeologie een plaats heeft.

Zowel de Tweede Kamer als dit kabinet zijn het erover eens dat de nieuwe Omgevingswet moet leiden tot minder onderzoekslasten. Om dit op het terrein van de archeologie te bereiken diende het CDA-kamerlid Ronnes een amendement in dat met ruime steun van de Kamer werd aangenomen. Archeologisch (voor)onderzoek zou onder de nieuwe wet verplicht gesteld kunnen worden door overheden (voornamelijk gemeenten) als het ging om 'aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten'. Dit zou moeten leiden tot betere archeologische verwachtingskaarten en daardoor gericht en efficiënter archeologisch onderzoek, en tegelijkertijd met minder lasten voor vergunningaanvragers.

Verscheidene maatschappelijk organisaties, waaronder VNO/NCW en de VNG, drongen er bij het kabinet op aan om de passage 'aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten' in een AMvB nader te omschrijven.

Het kabinet heeft deze wens nu slechts ten dele gehonoreerd. In de Toelichting van het conceptbesluit *Kwaliteit Besluit Leefomgeving* staat te lezen hoe men aankijkt tegen 'aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten'.

Een ding is echter wel duidelijk: dit conceptbesluit gaat niet leiden tot minder (maar efficiënter) archeologisch vooronderzoek en dus minder kosten voor ontgrondende danwel zandwinnende bedrijven. Integendeel. Het bevat alle ingrediënten om er voor te zorgen dat er juist meer archeologisch vooronderzoek voor rekening komt van vergunningaanvragers c.q. initiatiefnemers.

Hieronder volgt een toelichting.

In paragraaf 8 van het Ontwerpbesluit Kwaliteit Leefomgeving gaat de regering in op het begrip 'aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten'.

Hierover is het volgende te lezen:

Op grond van het bij amendement¹³⁷ gewijzigde artikel 2.28, onder a, van de wet moet het hierbij gaan om aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten. Hiermee wordt bedoeld dat de in het omgevingsplan opgenomen verwachting (trefkans) op het aantreffen van archeologische vondsten goed moet zijn onderbouwd met behulp van bijvoorbeeld locatie specifieke archeologische en relevante bodemkundige informatie (verwachtingskaarten).

Wat opvalt aan deze omschrijving is de grote mate van vrijblijvendheid. Dat wordt onder andere in de hand gewerkt door het woord 'bijvoorbeeld'.

Ook het uitblijven van een nadere omschrijving van 'locatie specifieke archeologische informatie' en 'relevante bodemkundige informatie' roept vrijblijvendheid op. Hoort het inventariseren van bodemverstoringen – dat de kans op een aanwezige gave vindplaats aanmerkelijk kan reduceren – wel of niet tot relevante bodemkundige informatie?

En wat dient vervolgens verstaan te worden onder 'locatie specifieke archeologische informatie'? Is dat archeologische informatie die *nauwkeurig* (bijvoorbeeld op perceelsniveau of een aantal percelen) in een gemeente aangeeft op welke diepte archeologische vindplaatsen kunnen voorkomen? Of volstaat de huidige algemene indicatie, vaak niet onderbouwd, dat vanaf de bouwvoor van 30 cm beneden maaiveld mogelijke vondsten aanwezig kunnen zijn?

Waarom gaat men niet in op het punt van het gebruik van verouderde bodemkaarten die ten onrechte een archeologische verwachting kunnen geven aan (delen van) het gemeentelijk grondgebied? Idem dito voor bodemkaarten die qua nauwkeurigheid helemaal niet aansluiten bij de nauwkeurigheid van een bestemmingsplan en straks dus een omgevingsplan?

Weet de archeologische beroepsgroep nu daadwerkelijk wat haar te doen staat? De stellige overtuiging van Cascade is dat dit zo niet het geval is.

Veel begrippen en definities die in dit besluit worden gebruikt, zijn opgenomen in de eerste Bijlage. Waarom is bijvoorbeeld het begrip 'aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten' niet in deze lijst opgenomen? Ook het niet opnemen in Hoofdstuk 2 van een Omgevingswaarde archeologie wordt node gemist.

Het gaat immers wel om een wettelijk, en straks ook een door de Raad van State te toetsen, criterium of vergunningaanvragers terecht een plicht opgelegd hebben gekregen om archeologisch (voor)onderzoek te laten uitvoeren.

Als het gaat om een nadere duiding van het wettelijke begrip 'aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten' en de consequenties die hieruit zouden moeten voortvloeien voor zowel gemeenten als de archeologische beroepsgroep, namelijk het opstellen van betere archeologische verwachtingskaarten, schiet dit concept Besluit ernstig tekort. Van een duidelijke op verandering gerichte aanpak van gemeentelijke archeologische verwachtingskaarten – waar de

Tweede Kamer middels aannname van het amendement om heeft gevraagd – is geen enkele sprake.

Een mogelijk oplossing

De overheid, bijvoorbeeld de RCE, faciliteert het initiatief vanuit het archeologische bedrijfsleven om samen met vertegenwoordigers van belangenverenigingen van veroorzakersgroepen (o.a. LTO-Nederland, Cascade, NEPROM), de VNG, IPO en vertegenwoordigers van de archeologische beroepsgroep (o.a. het Convent van Gemeentelijk Archeologen) te komen tot een voor alle partijen bindende Handleiding Nieuwe (gemeentelijke) Archeologische Waarde- en Verwachtingskaarten.

Uiteraard staat Cascade ook open voor ander soortige oplossingen.

Archeologie is tenslotte en belangrijk waarde die ook maatschappelijk zeer gewaardeerd wordt. De huidige wijze van omgaan met archeologisch onderzoek en tevens de wijze waarop het betreffende onderwerp in de nu voorliggende concept AMvB wordt voorgesteld zal leiden tot verdere afname van draagvlak bij het bedrijfsleven voor archeologisch onderzoek.

Hoogachtend,

Ir L.A.C (Leonie) van der Voort

Cascade